

NAF
Årsberetning
—
2017

Innhold

Hovedstyrets årsberetning	2
Resultatregnskap	7
Balanse	8
Noter	10
Kontantstrømanalyse	21
Kontrollkomiteens innstilling	22
Revisors beretning	22
Medlemsstatistikk	25

NAF Årsberetning 2017

Opplag: 300

Design/layout: NAF Markedsavdeling, Lena Akopian.

Foto: Erik Norrud.

Forsidefoto: © Foto: Jarle Wæhler / Statens vegvesen.

Den forrevne fjellrekka Okshornan ved Ersfjorden danner bakteppe for Nasjonal turistveg Senja nær Tungeneset rasteplass og utsiktspunkt.

Trykk: Rolf Ottesen.

NAF ønsker å bidra til et bedre miljø.

NAF Årsberetning er merket med det offisielle miljømerket Svanen. NAFs trykkeri er godkjent som Svanemerket bedrift. Det betyr at denne trykksaken oppfyller strenge miljøkrav til papiret, trykkfargen og trykkprosessen.

Hovedstyrets årsberetning 2017

Virksomhetens art og lokalisering

Norges Automobil-Forbund (NAF) er en uavhengig, medlemsstyrt forbruker- og interesseorganisasjon som ivaretar medlemmenes behov som trafikant. NAF skal hjelpe medlemmene gjennom å tilby et attraktivt fellesskap og gunstige fordeler, samt kjempe for medlemmene gjennom markant samfunnspåvirkning for å sikre trygg, effektiv og miljøvennlig samferdsel.

Forbundet omfatter også virksomheten i NAF Øvingsbaner, som driftes etter avtale med Statens vegvesen. I henhold til denne avtale skal denne virksomheten være selvfinansierende og årsresultatet avregnes mot øvingsbanenes driftsfond. NAF Gården AS eier og drifter lokalene på Helsefyrtårnet i Oslo hvor hovedkontoret er lokalisert. Forbundet eier 99,7% av aksjene i dette selskapet, de øvrige aksjene eies av lokalavdelinger i NAF. NAF Lånkesenteret AS ble etablert i 2014, og har som formål å forvalte driften på Lånkebanen i Stjørdal. Selskapet er 100% eiet av Forbundet.

NAF AS omfatter test, kontroll og verkstedtjenester av biler med ved de ulike NAF-sentere rundt om i landet. NAF AS eier også 64,17% av aksjene i NAF Trafikksenter AS, populært kalt Vålerbanen. Dette er et av Europas største trafikk-sikkerhetssentre, beliggende i Våler i Solør.

SOS Vei hjelp AS drifter veitjenesten for medlemmene med et landsdekkende nett av bilbergere med tilhørende alarm-sentral. Dette er et selskap hvor SOS International AS har en 66% eierandel og hvor NAF AS eier de resterende 34%. NAF Forsikringsformidling AS er en forsikringsagentvirksomhet som tilbyr forsikringer til medlemmene i NAF. NAF har en langsiktig strategisk avtale med Gjensidige, og Gjensidige har en 66% eierandel i dette selskapet, og NAF eier de resterende 34%.

NAF har et samlet landsdekkende nett med 48 NAF Senter og 27 øvingsbaner. Den frivillige del av virksomheten drives gjennom 70 selvstendige lokalavdelinger ved hjelp av ca 2 500 tillitsvalgte og frivillige.

Medlemsutvikling

NAF har i de siste årene hatt en relativt stabil medlemsutvikling. Ved årsskiftet var det 497 852 medlemmer, en nedgang på ca 3 000 (0,6%) i forhold til fjoråret. I 2005 passerte medlemstallet 450 000, og det har siden 2008 vært på over 500 000. Tatt i betraktning at konkurransen har økt kraftig gjennom de siste årene, og at NAF-medlemskapet utfordres fra mange hold, så er styret svært godt fornøyd med det stabile medlemsantallet gjennom året. For 2018 er ambisjonen å beholde medlemsantallet på dette nivået.

Regnskap, fortsatt drift, disponering av årsresultatet

Konsernets totale driftsinntekter i 2017 var på 819,5 mnok, som er en økning på 17 mnok i forhold til året før. Omsetningsøkningen kommer innenfor alle hovedområder. Medlemskontingenten utgjør 25,2% av NAFs totale inntekter.

Året 2017 har vært et godt år for den kollektive veitjenesteordningen med stabile enhetskostnader og noe lavere bruksfrekvens enn forventet. Veitjenesteordningen er forsikret i Gjensidige, og det er i 2017 bokført 12,4 mnok under finansinntekter som et resultat av mottatt kundeutbytte fra deres ordning.

NAF er en organisasjon som i stor grad er avhengig av den kompetanse som ligger hos de ansatte, og lønn og honorarer utgjorde 35,9% av de totale driftskostnadene i 2017.

Investeringene i 2017 er hovedsakelig relatert til IKT samt oppgradering av verksted/driftsanlegg og øvingsbaner. Totalt er det investert 37 mnok til disse formålene. I tillegg er det ferdigstilt et mindre hotell og utstillingshall på Våler hvor det er investert totalt 35 mnok. Det er ikke foretatt noen finansielle investeringer gjennom året. NAF har ingen forsknings- og utviklingsaktiviteter utover det som følger av normal drift. NAF har en fortsatt god og positiv kontantstrøm fra de operasjonelle aktivitetene, og har 245 mnok i likvide midler ved årsskiftet.

Forbundets årsresultat etter skatt ble et overskudd på 23,6 mnok som foreslås disponert med 13,6 mnok til annen egenkapital og 10 mnok til utviklingsfond. Utviklingsfondet er opprettet for å tilføre ekstra midler til utvikling av nye konsepter og tjenester til medlemmene når oppnådd resultat er over de fastlagte måltall. Konsernresultatet ble et overskudd på 24,3 mnok etter skatt.

Regnskapet for NAF og NAFs datterselskaper er avgitt under forutsetning om fortsatt drift, og regnskapet er avlagt etter egenkapitalmetoden. Dette for å gi et mest mulig korrekt bilde av egenkapitalen i Forbundet. Konsernets egenkapital pr. 31.12.17 var på 270,3 mnok. Styret er av den oppfatning at årsregnskapet gir et rettvise bilde av selskapets balanse, resultat og finansielle utvikling.

Konkurranse og samarbeidsforhold

Både den forretningsmessige delen av virksomheten og medlemsdelen er i betydelig og økende grad utsatt for konkurranse fra andre aktører i markedet, som i stadig økende omfang prøver å kopiere NAFs medlemskonsept og medlemsfordeler. Det faktum at vi grunnleggende er en ideell, uavhengig og medlemseid organisasjon gir oss imidlertid en ekstra dimensjon og et godt utgangspunkt for å møte denne konkurransen.

Irene Teige Killi
Ordfører

Lars Peter Endresen
Varaordfører

Fredrick Andersen
President

Stig Wettre-Johnsen
Visepresident

På test- og kontrollvirksomheten utfordres virksomheten først og fremst fra landets bilverksteder, men også som følge av utvidede garantiperioder på nye biler. NAF har til tross for den økende konkurransen likevel greid å opprettholde sin posisjon på test og kontroll, og har i 2017 en markedsandel på PKK (EU-kontroll) på 8,4%. NAF har i 2017 videreført et nytt konsept på enklere menyverksted tjenester - NAF Verksted - på flere lokasjoner, og vil fortsette med dette i 2018. Denne tjenesten har blitt tatt svært godt imot blant våre medlemmer.

NAF har i 2017 videreutviklet og fornyet mange av våre samarbeidsforhold. Viktige samarbeidspartnere for våre medlemsfordeler gjennom året har vært SOS International, Gjensidige, Eika, Dekkmann, Circle K, Hertz og Riis Bilglass. NAF har fortsatt en sentral posisjon i internasjonale nettverk, bl.a. gjennom vår deltakelse i FIA og ARC.

Finansiell risiko

Organisasjonens medlemsmasse og konsernets kundemasse er bredt og variert sammensatt, og det foreligger etter hovedstyrets oppfatning ikke noen tapsrisiko av betydning. Utover det som er nevnt under konkurranse og samarbeidsforhold er vi forøvrig ikke eksponert for noen markedsrisiko av vesentlig art. Konsernet har verken omsetning eller kostnader av betydning i utenlandsk valuta, og er således i svært beskjeden grad eksponert for valutarisiko. NAF har heller ingen vesentlige investeringer i aksjer eller andre verdipapirer, så vår risiko knyttet til kurssvingninger er minimal. NAF er i beskjeden grad eksponert for svingninger i rentenivået. NAF Øvingsbaner har et eksternt langsiktig lån på 34 mnok. All øvrig langsiktig gjeld i Forbundet er til NAFs egne lokalavdelinger, og aksjeselskapenes langsiktige gjeld er i sin helhet til Forbundet. NAF har en finanspolicy der minimering av finansiell risiko er et viktig element. Både Forbundet og konsernet som helhet hadde en positiv kontantstrøm i 2017 fra de operasjonelle aktiviteter. Totalt forventes det en positiv kontantstrøm også for 2018.

Forretningsmessig utvikling og fremtidsutsikter

NAF har ikke som formål å maksimere det økonomiske overskuddet av virksomheten, men er avhengig av positive økonomiske resultater over tid for å kunne tilfredsstillende medlemmenes behov best mulig.

Hovedstyret er således svært godt fornøyd med årets resultat, og foreslår at overskytende resultat ut over 2,5%

resultatgrad disponeres til investering i nye produkter og tjenester. Dette er nødvendig for å sikre leveranse av relevante produkter, tjenester og medlemsfordeler til eksisterende og nye brukergrupper. Markedet forventes å være preget av mange endringer fremover knyttet til ny teknologi, økt digitalisering og endret forbrukeradferd.

NAF er ikke på kort sikt særlig eksponert for svingninger i de økonomiske konjunkturer, rentenivået eller den politiske situasjonen. Hovedstyret vurderer at Forbundet har en tilfredsstillende egenkapital.

Strategi og organisasjon

Strategisk retning ble vedtatt på Landsmøtet i 2013. Formålsparagrafen tydeliggjør at NAF er en medlemsstyrt og uavhengig interesseorganisasjon for trafikantene. På basis av dette og vedtatte hovedmål er det igangsatt et arbeid med handlingsplaner i tråd med den strategiske retningen for både det administrative og det frivillige NAF. Styret har gjennom året arbeidet med den videre strategiske retningen for årene fremover, hvilket ble lagt frem på Landsmøtet i 2017 hvor produkt og tjenesteutvikling samt lokalt medlemsengasjement vil være fokusområder fremover. Organisasjonen har for øvrig i all hovedsak vært uforandret gjennom året.

Medieprofil som engasjerer medlemmene i sosiale medier

Vi opprettholder en sterk medieprofil i 2017. Totalt antall saker faller fra året før, slik tendensen har vært siste år, men vi er mye omtalt i riksmidier på saker som er viktige for våre medlemmer, spesielt Facebook og Twitter. Vi har i løpet av 2017 tatt i bruk nye kanaler og verktøy for å kunne spisse og tilpasse budskap i enda høyere grad mot ulike grupper medlemmer.

Vi er spesielt sterke på forbrukersaker og omtale av bil og bilpolitikk, og vi satte samferdsel på agendaen før, under og etter Stortingsvalget. Vi løftet frem viktige saker som elbil, avgiftstrykket i by og bygd, bompenger, og hva våre medlemmer ønsker at politikerne skal prioritere.

Høsten 2017 har NAF møtt kritikk i media og sosiale medier som går på våre medlemsfordeler, vårt formål og vår strategi. NAF er i endring for å møte fremtidens medlemsbehov, og det vil fremover stilles enda større krav til tydelighet i forhold til relevant og opplevd medlemsverdi når eksisterende medlemmer skal beholdes og nye skal tiltrekkes.

Hjelmelandsfjorden med Hjelmelandsvågen i Ryfylke © Foto: Fredrik Fløgstad / Statens vegvesen

Politisk påvirkning, forbruker saker og juridisk bistand

2017 bar preg av å være et valgår hvor NAF lykkes med å være en sterk og synlig aktør gjennom hele året. Til valget laget vi NAFs Veikart for personlig transport, hvor vi tydeliggjør trafikantenes utfordringer knyttet til det grønne skiftet, teknologiutvikling og byvekst. Våre medlemmer begynner å merke overgangen til et nullutslippssamfunn på lommeboka, og vi har vært en markant aktør i denne debatten. Vi har vært tydelige på at mange trenger bilen for å få hverdagskabalens til å gå opp, og at ikke alle har råd eller muligheten til å investere i nullutslippsbiler. Samtidig har NAF vært en god kilde til informasjon om elbil, sikker lading hjemme og på veien. NAF deltok på Arendalsuka, hvor vi arrangerte flere møter og inviterte politikere til å møte folket i en omvendt debatt. Vi var også tungt inne i prosessen med ny Nasjonal transportplan, endringer i vegloven og andre høringer, med tema som bompenger og ikke minst utfordringene rundt nullvekstmålet i byene. NAF har gjennom året hatt et godt trykk på forbrukertester, og alle trafikantgrupper har blitt dekket. I året som gikk har NAF ytterligere synliggjort forbrukerens rettigheter, blant annet med oppfølging av Volkswagen-skandalen og saker rundt Opel Ampera-e, hvor våre medlemmer ble utsatt for store prisøkning og betydelige forsinkelser i leveringen.

NAF Advokat hadde også i 2017 en økning i antall henvendelser fra våre medlemmer, og bisto i rundt 2 900 saker. Den største kategorien er reklamasjoner i forbindelse med kjøp og salg av bil, og reklamasjoner på verkstedtjenester og forsikrings-/erstatningssaker. Av erstatningssakene ble det gitt advokatbistand i 45 til dels store og tunge personskadesaker.

I juni 2017 vant NAF Advokat en viktig prinsipiell sak i Agder lagmannsrett, hvor spørsmålet i saken er om man etter et privat kjøp av en bruktbil kan reklamere til verksteder som har gjort en jobb for tidligere eier. Saken er anket inn for Høyesterett og skal opp til behandling våren 2018.

Intern finansiering

Lokalavdelingene skal i henhold til NAFs vedtekter plassere sin overskuddslikviditet i NAF Finans, et konsernkontosystem som Forbundet har etablert for dette formål. Lokalavdelingene kan også søke om lån i NAF Finans. Pr. 31.12.17 hadde 64 lokalavdelinger og 3 MC klubber innskudd i NAF Finans med totalt 63,7 mnok. 5 lokalavdelinger hadde på samme tidspunkt lån i NAF Finans på til sammen 13 mnok. Gjennomsnittlig avkastning på innskuddsmidlene i 2017 var på 1,01%, og gjennomsnittlig utlånsrente var 2%. Differansen mellom innskudd og utlån, som var på 50,7 mnok ved årsskiftet, disponeres av og bidrar til en god likviditet i Forbundet.

Tillitsvalgte, lokalavdelinger

Landsmøtet ble i 2017 avholdt i Svolvær. I tillegg har det vært avholdt en rekke regionsamlinger, kurs og seminarer med bred deltakelse fra lokalavdelingene. Aktivitetsnivået internt i avdelingene har vært høyt også i 2017, med aktiviteter innen trafikkikkerhet, politisk påvirkning og medlemspleie. NAFs interne Aktivitetsfond fikk innbetalt 520 000 kroner fra 15 lokalavdelinger med regnskapsmessig overskudd i 2016. Fondet bidro med vel 1,1 mnok i støtte til ulike lokale aktiviteter gjennom året.

Høsten 2017 ble det også avholdt et ekstraordinært landsmøte med det formål å få på plass en ny økonomisk modell for å bidra til å sikre finansiering av de strategiske satsningsområdene for økt lokalt medlemsengasjement og økt produkt- og tjenesteutvikling. Denne modellen ble ikke vedtatt, og hovedstyret arbeider videre med alternativer for finansieringen av disse satsningsområdene. Hovedstyret hadde i 2017 et betydelig merarbeid knyttet til dette, bla i form av dobling av antall styremøter og stor reiseaktivitet.

Arbeidsmiljø

Den årlige arbeidsmiljøundersøkelsen som ble gjennomført i begynnelsen av 2017 viste at det generelt gode arbeidsmiljøet har blitt opprettholdt fra forrige måling, og man er nær de oppsatte målsettinger på området. Tiltakene som er gjennomført på dette området de siste årene har hatt en positiv effekt, og det vil bli arbeidet videre med disse fremover.

Selv om utviklingen går i riktig retning, er NAF fortsatt en organisasjon med betydelig overvekt av menn både blant tillitsvalgte og ansatte. Vår målsetting er at NAF skal være en organisasjon med full likestilling mellom kjønnene, noe det også jobbes aktivt med både i administrasjonen og i tillitsmannsapparatet. Styret anser ikke at det i NAF foregår diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk religion, livssyn eller kjønn, og det er derfor heller ikke iverksatt spesielle tiltak for å motvirke slik diskriminering. Et arbeid med tydeliggjøring av organisasjonens varslingsrutiner ble igangsatt på slutten av året, og implementert i begynnelsen av 2018. NAF har 3 kvinnelige styremedlemmer.

Totalt hadde konsernet 371 ansatte ved årets slutt, og de utgjorde 356 årsverk. Antall årsverk er en økning fra fjoråret med 24 årsverk, hvilket i all hovedsak kommer som følge utrulling av NAF Verksted. Antall kvinner var 77 eller 20,7% av totalen. Sykefraværet lå på 4,3% av total arbeidstid, hvilket er en liten nedgang fra året før. Konsernet har kontinuerlig fokus på tiltak som reduserer sykefravær, og har over tid hatt tett oppfølging av sykemeldte som har gitt gode resultater. Det har vært innrapportert to tilfeller av arbeidsulykker i 2017, hvilket også har medført mindre personskade og langtidfravær.

Miljø

NAFs virksomhet har liten negativ miljømessig påvirkning på det ytre miljøet. Dette fordi energien som går med til driften av NAFs bygninger og øvrige aktiviteter, stort sett er elektrisk. I 2017 utgjorde det totale forbruket ca 7,02 millioner kWh, noe som tilsier en økning på 3,8% sammenliknet med året før. Økningen skyldes at NAF har utvidet virksomheten sin med NAF Verksted, noe som har ført til en utvidelse av leiearealet i tillegg til en høyere aktivitet i de eiendommene der verkstedsvirksomhet er etablert. I årene som kommer vil flere verksteder rulles ut, og det vil igjen medføre et stigende energiforbruk, selv om NAF kontinuerlig jobber med å effektivisere energiforbruket. På vårt hovedkontor i Oslo hadde vi et strømforbruk i 2017 som var 9,9% lavere enn i 2016. Alle våre sentre og kontorer har miljøsortering og avfallssystem i henhold til lovverket for dette. Nesten alle NAF sentre har bensin- og oljeutskillere, og ved hver relokalisering vi foretar, er dette et absolutt krav vi stiller overfor utleier.

NAF har en miljøpolicy som omhandler det å selv ta ansvar for miljøet og å være medlemmenes rådgiver innen mobilitet, om det gjelder valg av bil eller elsykkel. NAF har fokus på miljø både i sitt politiske og forretningsmessige arbeid. NAF jobber mye med tiltak for bedre luftkvalitet i norske byer. Arbeidet for å sikre en mer klima- og miljøvennlig bilpark er videreført, og har resultert i en avgiftspolitik som vil få ned CO²-utslippet ytterligere fra personbilene.

Oslo, 2. mars 2018
Hovedstyret i Norges Automobil-Forbund

**Morten
Fransrud**
styremedlem

**Tor Arne
Littlere**
styremedlem

**Svein Arne
Mosti**
styremedlem

**Jan Olav
Haarsaker**
1. vara

**Lars Erik
Baarli**
styremedlem

**Patrick
Niermann**
styremedlem

**Halvard
Olimb**
styremedlem

**Dag L.
Røyseng**
styremedlem

**Trine
Bertram Hagen**
2. vara

**Margaretha
Lein-Stenberg**
styremedlem

**Gøril
Bakken**
3. vara

**Anja
Johnsen**
styremedlem

**Fredrick
Andersen**
president/styreleder

**Stig
Wettre-Johnsen**
visepresident

**Anita
Lorentzen**
styremedlem

**Hans Petter
Lindstad**
styremedlem

Resultatregnskap

	Noter	NAF		Konsern	
		2017	2016	2017	2016
Driftsinntekter:					
Kontingenter	2	207 187	205 481	207 187	205 481
Veitjenesten		214 064	208 962	214 064	208 962
Teste- og kontrollinntekter		0	0	173 118	167 981
Andre driftsinntekter	2	121 129	120 601	225 158	220 030
Sum driftsinntekter		542 381	535 044	819 528	802 454
Driftskostnader:					
Varekost	2	0	0	40 938	20 714
Lønn og andre personalkostnader	12,13	146 303	143 082	289 418	278 378
Direkte veitjenestekostnader		179 902	173 234	179 902	173 234
Ordinære avskrivninger	4	40 441	35 607	60 232	53 430
Andre driftskostnader		166 028	177 218	233 053	252 658
Sum driftskostnader		532 673	529 141	803 542	778 414
Driftsresultat		9 707	5 902	15 986	24 040
Resultatandel datterselskaper	5	2 395	15 605	0	0
Finansinntekter og kostnader:					
Finansinntekter konsernselskaper		1 503	1 503	0	0
Andre finansinntekter	2	15 692	4 294	16 408	4 877
Finanskostnader		-3 297	-3 823	-4 070	-4 433
Kapitalfond Øvingsbaner	8	-420	-872	-420	-872
Driftsfond Øvingsbaner	8	-1 984	90	-1 984	90
Netto finansposter		11 494	1 192	9 933	-338
Ordinært resultat før skattekostnad		23 596	22 700	25 919	23 702
Skattekostnad på ordinært resultat	3	1	1	-1 669	-873
Årets resultat		23 597	22 700	24 250	22 829
Disponeringer og overføringer:					
Annen egenkapital	7	13 597	13 400	14 250	13 529
Overføring til utviklingsfond	7	10 000	9 300	10 000	9 300
Herav majoritetens andel	7			23 597	22 700
Herav minoritetens andel	7			652	129

Balanse

Eiendeler	Note	NAF		Konsern	
		2017	2016	2017	2016
Anleggsmidler / Immaterielle eiendeler:					
Immaterielle eiendeler	4	25 465	45 040	38 397	55 635
Goodwill	4	0	0	2 238	2 558
Sum immaterielle eiendeler		25 465	45 040	40 635	58 193
Varige driftsmidler:					
Tomter, bygninger o.l.	4	79 168	86 778	244 727	246 865
Maskiner, inventar o.l.	4	9 416	12 418	33 030	34 605
Sum varige driftsmidler		88 584	99 196	277 757	281 471
Finansielle anleggsmidler:					
Investeringer i datterselskaper/tilknyttet selskap	5	127 308	124 913	17 189	15 139
Lån til lokalavdelinger		9 267	11 936	9 267	11 936
Andre aksjer		0	0	0	0
Lån til datterselskaper	11	59 500	63 100	0	0
Pensjonsmidler	12	613	2 159	613	3 307
Sum finansielle anleggsmidler		196 688	202 107	27 069	30 382
Sum anleggsmidler		310 737	346 343	345 462	370 046
Omløpsmidler:					
Varebeholdning		671	629	5 661	5 441
Fordringer:					
Kundefordringer		18 212	12 705	27 288	21 662
Fordringer konsernselskaper	14	480	873	0	0
Andre fordringer		19 441	18 187	26 607	23 844
Sum fordringer		38 134	31 765	53 895	45 506
Kontanter og bankinnskudd	6	209 869	165 898	244 993	213 802
Sum omløpsmidler		248 674	198 293	304 550	264 748
Sum eiendeler		559 411	544 636	650 012	634 795

Egenkapital og gjeld	Note	NAF		Konsern	
		2017	2016	2017	2016
Egenkapital					
Opptjent egenkapital:					
Annen egenkapital	7	197 662	184 064	197 688	184 081
Utviklingsfond	7	19 300	9 300	19 300	9 300
Veitjenestefond	7	41 100	41 100	41 100	41 100
Sum opptjent egenkapital		258 062	234 464	258 088	234 481
Minoritetsinteresser	7			12 217	11 564
Sum egenkapital		258 062	234 464	270 305	246 046
Avsetning for forpliktelser:					
Utsatt skatt	3	21	36	3 339	2 221
Pensjonsforpliktelse	12	584	694	1 002	1 191
Kapitalfond	8	26 206	25 785	26 206	25 785
Driftsfond	8	33 145	31 161	33 145	31 161
Sum avsetning for forpliktelser		59 955	57 676	63 691	60 358
Langsiktig gjeld:					
Pantelån	9	34 000	38 000	52 497	58 010
Øvrig langsiktig gjeld	6,9	54 082	56 126	66 010	64 305
Sum langsiktig gjeld:		88 082	94 126	118 507	122 315
Kortsiktig gjeld:					
Kassekreditt	6	0	0	0	0
Leverandørgjeld		14 258	18 041	26 099	33 138
Gjeld konsernselskaper	14	1 459	2 771	0	0
Betalbar skatt	3	6	7	543	370
Skyldig offentlige avgifter		8 813	6 833	22 114	17 532
Periodiserte kontingenter	1	84 699	77 074	84 699	77 074
Annen kortsiktig gjeld	10	44 079	53 644	64 054	77 962
Sum kortsiktig gjeld		153 313	158 370	197 509	206 077
Sum gjeld		301 349	310 173	379 707	388 750
Sum egenkapital og gjeld		559 411	544 636	650 012	634 795

Fredrick Andersen / president/styreleder

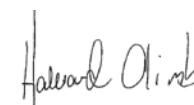
Stig Wettre-Johnsen / visepresident

Dag L. Røyseng / styremedlem

Patrick Niermann / styremedlem

Halvard Olimb / styremedlem

Svein Arne Mosti / styremedlem

Morten Fransrud / styremedlem

Anita Lorentzen / styremedlem

Lars Erik Baarli / styremedlem

Hans Petter Lindstad / styremedlem

Anja Johnsen / styremedlem

Margaretha Lein-Stenberg / styremedlem

Tor Arne Litledre / styremedlem

Stig Skjøstad / adm.direktør

Note 1

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder og anbefalinger til god regnskapsskikk. Selskapsregnskapet avlegges etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at morselskapets andel av resultatet i datterselskapene er vist på linje før finansposter, mens aksjeverdiene er vist under finansielle anleggsmidler i balansen. Morselskapets andel av resultatet er basert på datterselskapenes resultat etter skatt med fradrag av avskrivninger på merverdi som skyldes at kostpris på aksjene var høyere enn den ervervede andelen av bokført egenkapital.

NAF sin virksomhet, inkludert NAF Øvingsbaner, er landsomfattende, og medlemmene er tilsluttet 70 lokalavdelinger. Konsernregnskapet omfatter NAF og datterselskapene NAF Gården AS, NAF Lånkesenteret AS, NAF AS med sine datterselskaper; NAF Trafikksenter AS og NAF AS sin andel av Bratsbergveien 13 DA.

Konsolideringsprinsipper

I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet elimineres. Virksomhetskjøp regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden.

Regnskapsmessig inntektsføring

Kontingentinntekter og veitjenesteinntekter er ført etter opptjeningsprinsippet, og kontingentene er periodisert etter forfalls perioder pr. 31.12.2017. Salgsinntekter er ført på leveringstidspunktet, og øvrige inntekter føres etter opptjeningsprinsippet. Inntektsføring av leieinntekter foretas når inntektene opptjenes.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretslopet. Øvrige poster er klassifisert som

anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte postene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en avsetning for å dekke forventet tap.

Varebeholdning

Varebeholdningen er vurdert til den laveste av anskaffelseskost etter FIFO prinsippet og virkelig verdi. Det foretas nedskrivning for påregnelig ukurans.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres i regnskapet og avskrives lineært over den forventede økonomiske levetid, dersom driftsmidlet har en levetid på over 3 år. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres, mens påkostninger tillegges driftsmidlets kostpris, og avskrives i takt med driftsmidlet.

Leasing

Anleggsmidler som er finansiert ved finansiell leasing er balanseført som øvrige anleggsmidler og avskrives etter samme prinsipper. Kontraktenes gjenstående, ikke nedbetalte beløp er oppført som langsiktig gjeld i balansen.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Selskapet avsluttet sin ytelsesbaserte pensjonsordning med virkning fra og med 1. januar 2016 og nesten alle ansatte har nå en innskuddsbasert pensjonsordning. Per utgangen av 2017 gjensto

2 ansatte i Forbund og 9 ansatte i Konsern i den ytelsesbaserte ordningen. Det er ikke foretatt en beregning av pensjonsforpliktelsen for de gjenværende medlemmene.

Ved innskuddsbasert pensjon betaler selskapet innskudd til et forsikrings-selskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger. Innskuddsordningen har for 2017 vært basert på 5% innskudd på lønn mellom 1 – 7,1G og 8% mellom 7,1 – 12G.

I tillegg har selskapet pensjonsavtaler med tidligere ansatte som finansieres over selskapets drift. Verdien av denne pensjonsforpliktelsen er avsatt i regnskapet. Endring i total netto pensjonsforpliktelse vises som pensjonskostnad i regnskapet.

Selskapet har videre en usikret forpliktelse gjennom avtalefestet pensjon (AFP).

Skattekostnad og utsatt skatt

Skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultatet og består av to elementer: Betalbar skatt og utsatt skatt i resultatregnskapet. Utsatt skatt i resultatregnskapet er beregnet med 23% på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier. Utsatt skatt avsettes som langsiktig forpliktelse i balansen. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet.

Veibok

Kostnader for utvikling av NAF Veibok 2018 er i immaterielle eiendeler aktivert med 6,6 mnok. Disse kostnadene skal avskrives sammen med kostnadene for trykking og distribusjon fra 2018 og frem til neste veibokutgivelse.

Note 2

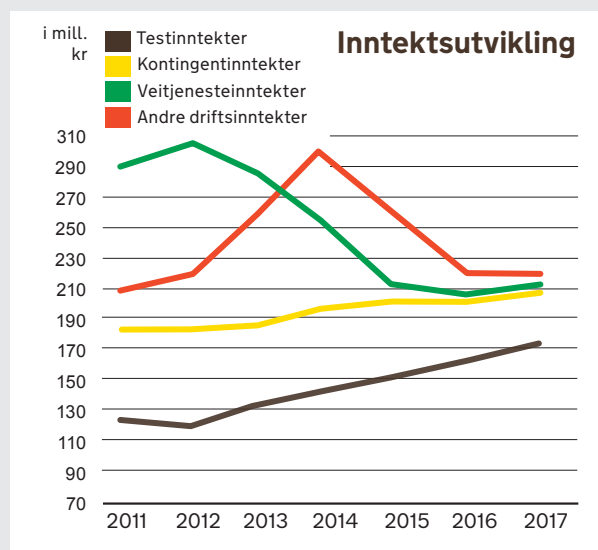
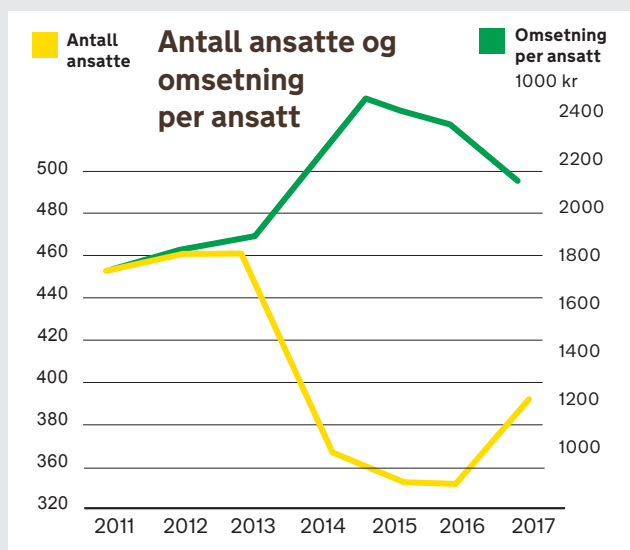
Spesifikasjon av kontingenter, andre driftsinntekter og varekost

NAF har kun salg til kunder i Norge og har således ikke omsetning mot utlandet. Gevinst ved salg virksomhet i 2016 skyldes salg av 100% av aksjene i NAF Camping AS.

Andre finansinntekter:

Det er i 2017 bokført 12,4 millioner kroner under Andre finansinntekter som et resultat av mottatt kundeutbytte fra Gjensidigestiftelsens ordning.

	NAF		Konsern	
	2017	2016	2017	2016
Kontingenter:				
Kontingenter brutto	248 040	246 762	248 040	246 762
Andel lokalavdelingene	-40 853	-41 281	-40 853	-41 281
Kontingenter netto	207 187	205 481	207 187	205 481
Andre driftsinntekter:				
Baneleie Øvingsbaner	76 758	73 580	76 758	73 580
Inntekter kundesenter	3 347	1 262	0	0
Inntekter verksted	0	0	13 479	6 570
Husleieinntekter	248	651	6 279	5 260
Varesalg- og delesalg	417	196	53 923	41 347
Gevinst salg virksomhet/aksjer	0	0	0	15 465
Inntekter Motor	7 830	9 979	7 465	9 614
NAF Trafikksenter AS	0	0	35 714	30 688
Provisjonsinntekter partneravtaler	9 383	6 461	9 383	6 461
Finansielle formidlingsinntekter	17 898	13 911	17 898	13 911
Diverse inntekter	5 249	14 562	4 259	17 135
Sum andre driftsinntekter	121 129	120 601	225 158	220 030
Varekost:				
Varekost varer for videresalg	0	0	33 983	15 939
Varekost veitjenesten	0	0	2	2
Annen varekost	0	0	6 953	4 773
Sum varekost	0	0	40 938	20 714

Note 3**Skatt**

Utsatt skattefordel av underskudd til fremføring er ikke ført som eiendel på grunn av usikkerhet vedrørende fremtidig utnyttelse. Betalbar skatt i konsernet fremkommer som summen av betalbar skatt i selskapsregnskapene. Balanseført utsatt skatt representerer balanseført utsatt skatt i datterselskapene etter intern eliminerings. Tallene i noten omfatter kun tall for selskapets og konsernets skattepliktige aktiviteter.

	NAF		Konsern	
	2017	2016	2017	2016
Årets skattekostnad fremkommer slik:				
Avsatt betalbar skatt	6	7	543	370
Avsatt formueskatt	0	0	0	0
Feil tidligere år	0	0	0	0
Endring utsatt skatt	-6	-8	1 123	503
Beregnet betalbar skatt av konsernbidrag	0	0	3	0
Årets totale skattekostnad	-1	-1	1 669	873
Betalbar skatt i årets skattekostnad fremkommer slik:				
Resultat før skattekostnad	23 596	22 700	25 919	23 702
Herav skattepliktig virksomhet	0	0	4 216	2 062
Avgitt/mottatt konsernbidrag	0	0	0	0
Permanente forskjeller	-1 271	-900	740	-2 732
Midlertidige forskjeller	1 294	929	45	-9 551
Utnyttelse av fremførbart underskudd	0	0	-2 741	11 699
Grunnlag for betalbar skatt	23	29	2 261	1 479
Avsatt betalbar skatt	6	7	543	370
Forskuddsskatt	0	0	0	0
Avsatt formueskatt	0	0	0	0
Avsatt 24 % betalbar skatt i balansen	6	7	543	370
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt:				
Omløpsmidler	0	0	-12 123	-11 996
Anleggsmidler	0	0	20 405	19 851
Gevinst- og tapskonto	92	115	4 791	5 989
Pensjonsforpliktelse	0	0	-418	-497
Andre forskjeller	0	0	245	1 515
Sum midlertidige forskjeller	92	115	12 900	14 862
Udekket underskudd til fremføring	0	0	-148 626	-153 412
Grunnlag for beregning av utsatt skattegjeld	92	115	-135 726	-138 550
Midlertidige forskjeller som ikke balanseføres			150 242	147 768
Utsatt skatt / (-) utsatt skattefordel 23 %	21	27	3 339	2 212
Midlertidige forskjeller som inngår i ligningspapirer			5 922	4 971
Midlertidige forskjeller av konsernverdier			-18 821	-19 833
Balanseført utsatt skatt (-) utsatt skattefordel 23 %	21	27	3 339	2 212
Endring utsatt skatt	-6	-8	1 126	503
Endring utsatt skatt består av:				
Utsatt skatt på ordinært resultat	-6	-8	1 558	954
Utsatt skatt konsernposter			-431	-451
Endring utsatt skatt i resultatet	-6	-8	1 126	503
Endring utsatt skatt i resultatet			1 126	
Endring utsatt skatt av avhentet virksomhet			0	
Endring utsatt skatt i balansen			1 126	

Note 4 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

	Anskaffet 1.1.2017	Anskaffet i 2017	Avgang i 2017	Avskr. i 2017	Avgang avskr. i år	Tidl. avskr.	Sum avskr. 31.12.2017	Bokført verdi 31.12.2017	Økon. Levetid
NAF									
Immaterielle eiendeler	84 957	11 482	-26 315	24 053	-19 955	40 561	44 659	25 465	3-5 år
Sum immaterielle eiendeler	84 957	11 482	-26 315	24 053	-19 955	40 561	44 659	25 465	
Anlegg øvingsbaner	140 831	7 136	-28 310	13 135	-26 893	66 240	52 482	67 174	5 år
Bygninger	1 933	0	0	193	0	580	773	1 160	10 år
Tomt	10 834	0	0	0	0	0	0	10 834	ingen avskr.
Sum tomter, bygninger o.l.	153 598	7 136	-28 310	13 328	-26 893	66 820	53 255	79 168	
Driftsløsøre	2 797	87	-2 500	154	-2 274	2 321	201	182	5-10 år
EDB	1 130	20	-1 100	68	-971	954	51	0	3-5 år
Biler/traktor	19 830	431	-5 176	2 372	-4 973	9 137	6 536	8 549	3-10 år
Finansiell leasing	3 488	0	0	466	0	2 337	2 803	686	3-7 år
Sum maskiner, inventar o.l.	27 245	538	-8 776	3 060	-8 218	14 749	9 591	9 417	
Sum varige driftsmidler	180 843	7 674	-37 086	16 388	-35 111	81 569	62 846	88 585	
Sum	265 800	19 156	-63 401	40 441	-55 066	122 130	107 505	114 050	
NAF Konsern									
	Anskaffet 1.1.2017	Anskaffet i 2017	Avgang i 2017	Avskr. i 2017	Avgang avskr. i år	Tidl. avskr.	Sum avskr. 31.12.2017	Bokført verdi 31.12.2017	Økon. Levetid
Immaterielle eiendeler	122 936	17 585	-49 373	27 819	-43 013	67 945	52 751	38 397	3-5 år
Konserngoodwill	17 251	0	0	320	0	14 694	15 014	2 238	5-20 år
Sum immaterielle eiendeler	140 187	17 585	-49 373	28 139	-43 013	82 639	67 765	40 635	
Anlegg øvingsbaner	140 831	7 136	-28 310	13 135	-26 893	66 240	52 482	67 174	5 år
Merverdi bygninger	28 122	0	0	1 012	0	8 289	9 301	18 820	15-50 år
Bygninger	160 681	36 880	-3 653	6 248	-1 603	55 865	60 510	133 399	5-33 år
Tomt	25 334	0	0	0	0	0	0	25 334	ingen avskr.
Sum tomter, bygninger o.l.	354 968	44 016	-31 963	20 395	-28 496	130 394	122 293	244 727	5-10 år
Driftsløsøre	33 452	3 130	-21 385	1 725	-21 159	28 707	9 273	5 924	3-5 år
EDB	3 099	629	-2 604	305	-2 475	2 719	549	576	3-5 år
Biler/traktor	44 936	-649	-6 161	4 754	-5 958	25 415	24 211	13 915	3-10 år
Finansiell leasing	18 484	8 152	-3 683	4 914	-3 730	9 155	10 339	12 615	3-7 år
Sum maskiner, inventar o.l.	99 971	11 262	-33 833	11 698	-33 322	65 996	44 372	30 030	
Sum varige driftsmidler	454 939	55 278	-65 796	32 093	-61 818	196 390	166 665	277 757	
Sum	595 126	72 863	-115 169	60 232	-104 831	279 029	234 430	318 392	

I konsernets anskaffelseskost 1.1.2017 og i tidligere avskrevet er det inkludert anleggsmidler fra NAF Trafikksenter AS. Goodwill er vurdert etter forventet levetid og er knyttet til kjøp av virksomhet og kjøp av aksjer i datterselskap. Linjen for Bygninger inkluderer nytt hotellbygg på NAF Trafikksenter AS. Dette bygget ble ført på egen linje som Bygg under oppføring i 2016. Negativ verdi for årets anskaffelse for biler skyldes at verdi er justert ned ifht gave på 1,6 mnok til mobiltestcenter fra lokalavdelingene i NAF.

Goodwill per virksomhetsområde:	Balanseverdi	Øk. levetid	Avskrives
NAF Trafikksenter AS (kjøpt virksomhet 2009)	2 238	15 år	Lineært
Sum	2 238		

Note 5

Datterselskaper, tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet

	Eierandel	Stemmeandel	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende	NAF Kostpris
NAF AS, Oslo	100%	100%	39 500	39 500	1 000	185 000
NAF Lånkesenteret AS, Lånke	100%	100%	100	100	1 000	100
NAF Gården AS, Oslo	99,7%	99,7%	450	44 854	10	47 990
Sum						233 090

Bokført verdi av aksjer i datterselskap pr. 31.12.2017:

Bokført verdi pr. 01.01.2017 etter egenkapitalmetoden	124 913
Resultatandeler etter egenkapitalmetoden datterselskaper	2 395
Korreksjon resultatandeler datterselskaper	0
Bokført verdi pr. 31.12.2017 etter egenkapitalmetoden	127 308

Resultater i datter- og datterdatterselskaper 2017:

	Andel årets res.	Avskrivning henførbart mva inkl. utsatt skatt	Avskrivning goodwill inkl. utsatt skatt	Årets res. andel
NAF AS	-3 759		1 191	-2 568
NAF Gården AS	4 162	-94		4 068
NAF Trafikksenter AS	1 481	-308	-320	849
NAF Lånkesenteret AS	13			13
Bratsbergveien 13 DA	33			33
Årets resultatandel	1 930	-402	872	2 395

Investeringene i datterselskap og felles kontrollert virksomhet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Resultatet i de tilknyttede selskapene SOS Veihjelp AS og NAF Forsikringsformidling AS tas ikke inn i NAF sine regnskaper.

Note 6

Kontanter og bankinnskudd

	NAF	Konsern
Bundne klientmidler	124	124
Aktivitetsfond	2 378	2 378

Konsernets likviditet er organisert i en konsernkontoordning. Dette innebærer at datterselskapenes kontantbeholdning formelt sett er fordringer på morselskapet, og at alle konsernselskaper er solidarisk ansvarlig for de trekk konsernet har gjort. Det er stilt bankgaranti på kr 7 500 tusen for skattetrekk ansatte i Forbund og 16 500 tusen samlet for Konsern.

Note 7

Egenkapital og minoritetsinteresser

NAF		Egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2016			234 464
Årets resultat eks utviklingsfond			13 597
Avsetning utviklingsfond			10 000
Korrigert verdi investeringer i datterselskaper			
Egenkapital pr. 31.12.2017			258 062
Utviklingsfond	Pr 31.12.16	Tilført i året	Pr 31.12.17
Overført fra overskudd Forbund	9 300	9 900	19 200
Overført fra lokalavdelingene		100	100
Sum Utviklingsfond	9 300	10 000	19 300
Konsern		Egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2016			234 481
Årets resultat eks utviklingsfond			13 597
Avsetning utviklingsfond			10 000
Andre korreksjoner			10
Egenkapital pr. 31.12.2017			258 088
Herav minoritetsinteresse			
Minoritetsinteresse 01.01			11 564
Årets resultat minoritet			652
Minoritetsinteresse 31.12.2017			12 217

Note 8

Drifts- og kapitalfond Øvingsbaner

	Kapitalfond	Driftsfond
Drifts og kapitalfond 01.01.2017	25 787	31 159
Årets resultat	420	1 984
Drifts- og kapitalfond 31.12.2017	26 208	33 142

Resultatet av driften overføres driftsfondet. Årlige underskudd som ikke dekkes av driftsfondet, dekkes med 1/3 av kapitalfondet og 2/3 med innbetaling fra Vegdirektoratet det påfølgende år. Kapitalfondet er Øvingsbanenes egenkapital og skal ikke renteberegnes. Ved avslutningen av årsregnskapet justeres kapitalfondet med den årlige endringen i konsumprisindeksen pr 15/12. Ved eventuelt opphør av avtalen der staten ikke overtar banene skal eventuelle kostnader ved avviklingen dekkes av kapitalfondet. Eventuelle kostnader som ikke dekkes av kapitalfondet, dekkes av staten dersom det er staten som har sagt opp avtalen. Statens ansvar er imidlertid begrenset til kapitalfondets størrelse på oppsigelsestidspunktet. Eventuell gjenstående egenkapital etter avtalen opphører, må NAF benytte til trafiksikkerhetsformål slik partene blir enige om.

Note 9

Langsiktig gjeld

	NAF	Konsern
Pantelån NAF Øvingsbaner	34 000	34 000
Pantelån NAF Trafikksenter AS	0	18 497
Langsiktig gjeld til lokalavdelinger	53 395	53 395
Gjeld finansiell leasing	686	12 615
Sum	88 082	118 507

Pantelån i NAF Øvingsbaner har en kredittramme på 40 mnok og kunne trekkes på frem til og med 2014. Lånet har deretter en nedbetalingsstruktur på inntil 25 år. Av pantelån i NAF Trafikksenter AS har 10.331 mnok. en gjenværende nedbetalingstid på over 5 år.

Det er pr. 31.12.2017 inngått 78 kontrakter om finansiell leasing i konsernet. Kontraktene varighet er 3-7 år og utløper i 2018-2024. Gjeld pr. 31.12.2017 representerer kontraktene gjenstående, ikke nedbetalte beløp.

Sum resterende estimerte leiebetalinger finansiell leasing:

Forbund	1 år	2-5 år	over 5 år
Nominell verdi	26	660	
Nåverdi	26	613	
Konsern	1 år	2-5 år	over 5 år
Nominell verdi	306	9 912	2 398
Nåverdi	298	9 209	2 175

Note 10

Annen kortsiktig gjeld

	NAF	Konsern
Kortsiktig gjeld til lokalavdelinger	32 104	32 104
Påløpne feriepenger	11 334	22 630
Annen kortsiktig gjeld	641	9 320
Sum	44 079	64 054

Note 11

Lån til datterselskaper

	Saldo	Forfall
NAF Trafikksenter AS	19 000	01.10.2027
NAF Gården AS	40 500	31.12.2020
Sum	59 500	

Lån som utløper i 2020 er avdragsfrie inntil noe annet avtales. Lånet som utløper i 2027 har neste avdrag 1.april 2018 og har kvartalvise avdrag.

Balanseverdi lån til datterselskaper:	pr. 31.12.17	pr. 31.12.16
Sum lån til datterselskaper	59 500	63 100
Balanseverdi lån til datterselskaper	59 500	63 100

Note 12

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelse

Ytelsesordningen ble avsluttet per 31.12.2015. Det gjenstår 2 ansatte i Forbund og 9 ansatte i konsern i ytelsesordningen ved årsslutt. Alle andre ansatte har fra og med 1.1.2016 en innskuddsbasert ordning. Det ble i løpet av 2015 innbetalt for mye pensjonspremie til DNB som følge av ytelsesordningens opphør. Overskytende midler ble benyttet til å betale et engangsbeløp til banken for fremtidig administrasjon av opphørt ordning og resterende midler ble tilført pensjonspremfondene for innskuddspensjon. 2,3 mnok av beløpet som ble overført pensjonspremfondet er benyttet i 2016 og reduserte pensjonskostnadene for konsern med tilsvarende beløp dette året.

	NAF		Konsern	
	2017	2016	2017	2016
Ytelsesbasert ordning				
Direkte kostnadsføring ytelsespensjon		118		436
Innskuddsbasert pensjonsordning				
Fra og med 2009 ble den ytelsesbaserte ordningen lukket, og det var da frivillig å gå over til den innskuddsbaserte pensjonsordningen. Alle nyansettelser blir kun tilbud denne ordningen. Her føres kostnaden i sin hellhet over driften, og ingen forpliktelser er balanseført.				
Kostnadsført innskuddspensjon	5 887	3 026	11 753	4 547
Ny AFP ordning				
Selv om ordningen er besluttet å være en ytelsesbasert ordning, føres denne fortsatt som en innskuddsbasert ordning da man ikke har tallmateriale for å beregne forpliktelse.				
Kostnadsført AFP	1 574	1 582	3 430	3 397
Tilleggspensjon > 12G				
Det ble i 2014 opprettet en tilleggspensjon som nå omfatter 5 ansatte. Pensjon kostnadsføres i sin helhet hvert år og har ingen forpliktelser utover dette.				
Kostnadsført tilleggspensjon	240	243	240	243
Gavepensjon				
I forbindelse med regulering av tidligere gitt gavepensjon er det i 2013 balanseført forpliktelse for denne ordningen. Ordningen er lukket Balanseført verdi nedskrives over 13 år.				
Balanseført forpliktelse gavepensjon	-584	-694	-1 002	-1 191
Funksjonærtrekk ansatte				
Trekk over lønnseddel for ansatte med ytelsesbasert pensjonsordning	-8	-24	-24	-21
Effekt opphør ytelsesordning				
Overfinansiert ytelsesordning overført til premiefond innskudd	0	2 158	0	3 307
Gjenstående balanseførte pensjonsmidler ifm overfinansiert ytelsesordning	613	0	613	0
Total netto pensjonsmidler (+)/pensjonsforpliktelser(-)	30	1 464	-389	2 116
Total netto pensjonskostnad (ref note 13)	7 693	4 945	15 399	8 603

Note 13

Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

	NAF		Konsern	
	2017	2016	2017	2016
Lønnskostnader:				
Lønninger	107 520	111 585	218 715	220 642
Leiet hjelp	3 219	1 438	3 735	2 367
Sosiale kostnader	16 259	16 245	32 382	31 213
Pensjonskostnader (ref. note 12)	7 693	4 945	15 399	8 603
Reisekostnader	4 480	5 421	4 518	7 505
Andre personalkostnader	7 133	3 448	4 668	8 049
Sum	146 303	143 082	289 418	278 378
Antall ansatte pr. 31.12:	164,0	162,0	392,0	370,0
Antall årsverk pr. 31.12:	156,1	153,3	377,3	356,6

Ytelser til ledende personer:	Adm Dir
Lønn og feriepenger	1 897
Bonus/andre ytelser	488
Pensjon	243
Sum	2 628

Styret i Norges Automobil-Forbund består av 13 medlemmer.

Det er utbetalt samlet kr 2 170 tusen i styrehonorar, tapt arbeidsfortjeneste og møtegodtgjørelse for 2017, hvorav styrehonoraret utgjorde kr 765 tusen av dette. Styret har hatt et svært høyt aktivitetsnivå i 2017 sammenlignet med tidligere år.

Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet for daglig leder, styret, styreleder eller andre nærstående parter. Samlede lån og sikkerhetsstillelser til fordel for ansatte utgjør kr 256 tusen i NAF og kr 656 tusen i konsern. Lånene avdras over 1 år. Renten tilsvarer norm rente fastsatt av myndighetene.

	NAF		Konsern	
	2017	2016	2017	2016
Revisor:				
Kostnadsført revisjonshonorar	191	63	479	318
Annen bistand	352	412	547	775
Sum	544	474	1 026	1 093

Kostnadsført revisjonshonorar og annen bistand i NAF er inklusiv merverdiavgift.

Note 14

Transaksjoner med nærstående parter

Salg av varer og tjenester til:	2017	2016
NAF AS	5 369	5 228
NAF Lånkesenteret AS	426	411
NAF Gården AS	18	4
Sum	5 812	5 643
Kjøp av varer og tjenester fra:		
NAF AS	13 212	15 104
NAF Lånkesenteret AS	315	313
NAF Gården AS	13 578	11 823
Sum	27 105	27 240

Kjøp og salg av varer og tjenester mellom nærstående parter er gjennomført til markedsvilkår.

Nærstående part	Relasjon	Eierandel	
		31.12.2017	31.12.2016
NAF AS	Datterselskap	100,00 %	100,00 %
NAF Gården AS	Datterselskap	99,00 %	99,00 %
NAF Lånkesenteret AS	Datterselskap	100,00 %	100,00 %
NAF Trafikksenter AS	Datterselskap	64,17 %	64,17 %
NAF Forsikringsformidling AS	Tilknyttet selskap	34,00 %	34,00 %
Bratsbergveien 13 DA	Felleskontrollert virksomhet	50,00 %	50,00 %

Inntekter management fee/shared service:	2017	2016
NAF AS	12 842	12 524
NAF Forsikringsformidling AS	197	165
NAF Gården AS	1 339	1 468
Bratsbergveien 13 DA	99	90
Sum	14 477	14 247

Kostnader management fee/shared service:	2017	2016
NAF AS	0	210
Sum	0	210

Management fee/shared service dekker følgende tjenester: Eiendomstjenester, Finansielle tjenester, Regnskapstjenester, HR-avdeling, IT-tjenester

Renteinntekter:	2017	2016
NAF Forsikringsformidling	6	6
NAF Trafikksenter AS	459	205
NAF Gården AS	787	985
Sum	1 251	1 196

For ytelser til ledende personer, se note 13.
For lån og sikkerhetsstillelser, se note 6.

Mellomværende:	2017	2016
Kortsiktige fordringer andre konsernselskaper	480	869
Sum kortsiktige fordringer konsernselskaper	480	869

Kortsiktig gjeld konsernselskaper	1 459	2 771
Sum kortsiktig gjeld konsernselskaper	1 459	2 771

Kontantstrømanalyse

	NAF		Konsern	
	2017	2016	2017	2016
Årets resultat før skattekostnad	23 596	22 700	25 919	23 702
Resultatandel datterselskaper	-2 395	-15 605	0	0
Resultat NAF Øvingsbaner	2 405	782	2 405	782
Periodens betalte skatter	-7	-3	-370	-40
Gevinst (-) / Tap ved salg av varige driftsmidler	8 116	115	10 166	4
Ordinære avskrivninger	40 441	35 514	60 231	53 807
Kostnadsføring av pensjonsmidler ved oppgjør av pensjonsordning	1 436	-2 280	2 505	-3 507
Tilført fra årets virksomhet	73 592	41 223	100 856	74 748
Endring i lager, debitorer og kreditorer	-8 939	-20 614	-12 885	-14 795
Endring i andre tidsavgrensningsposter	-2 536	2 205	-3 682	4 460
Poster klassifisert som invest.-/finans.aktiviteter	784	0	0	0
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	62 901	22 814	84 289	64 413
Investering i varige driftsmidler	-19 155	-39 675	-51 601	-78 458
Salg av varige driftsmidler	0	1 891	0	7 060
Innbetaling gave fra lokalavdelinger til reduksjon	0	0	1 692	0
Kapitalforhøyelse i datterselskap	0	0	-2 050	0
Reduksjon lån til datterselskaper	3 600	-4 600	0	0
Økning i langsiktige utlån lokalavdelinger	2 669	-1 556	2 669	-1 556
Endring i langsiktige lån fra lokalavdelinger	-2 044	0	-2 044	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-14 930	-43 940	-51 334	-72 954
Opptak pantelån	0	0	0	9 405
Nedbetalt pantelån	-4 000	-20 067	-5 513	-17 837
Endring langsiktig gjeld	0	0	3 749	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-4 000	-20 067	-1 764	-8 432
Likviditetsendring	43 971	-41 193	31 191	-16 973
Likviditetsbeholdning 1.1.	165 898	207 091	213 802	230 775
Likviditetsbeholdning 31.12.	209 869	165 898	244 993	213 802

Kontrollkomiteens innstilling

Kontrollkomiteen har i egenskap av tillagt myndighet som desisjonskomite sammen med Forbundets revisor og økonomidirektør, gjennomgått hovedstyrets beretning og regnskap for 2017.

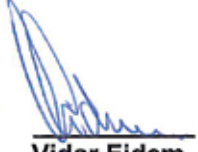
Kontrollkomiteen har fått seg forelagt de dokumenter og oppgaver den har bedt om. Under henvisning til fremlagt årsregnskap og revisors beretning, innstiller kontrollkomiteen på at Landsmøtet fastsetter det forelagte regnskap som Forbundets regnskap for 2017.

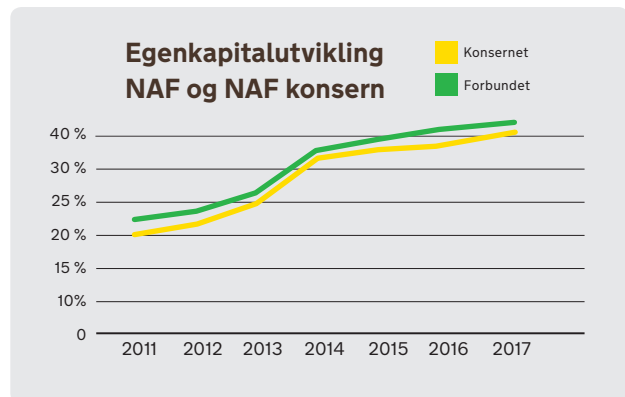
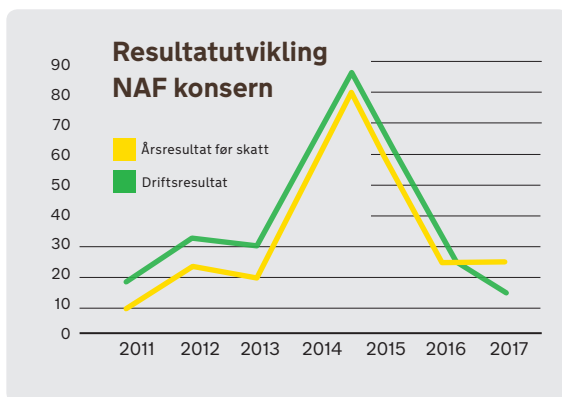
Oslo 06.03.2018.

Tore Svensen
Leder

Asbjørn Wollmann
Nestleder

Kjell Sandbeck
Medlem

Vidar Eidem
Varamedlem

Til Landsmøtet i Norges Automobil-Forbund

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norges Automobil-Forbunds årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på TNOK 23 597 og et overskudd i konsernregnskapet på TNOK 24 250. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norges Automobil-Forbund per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norges Automobil-Forbund per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets eller konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Oslo 5. mars 2018
KPMG AS

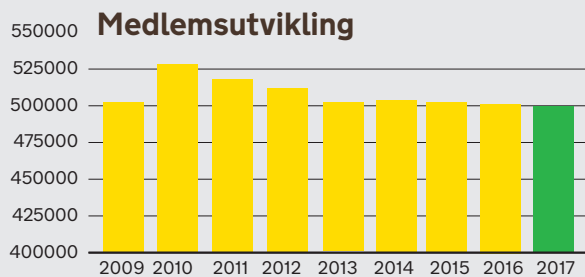
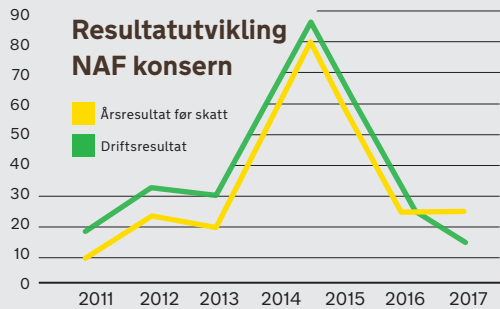

Øivind Karlsen
Statsautorisert revisor

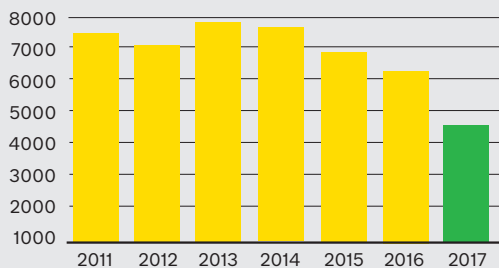
Medlemsstatistikk

Avd.nr	NAF avdeling	Gyldige 2016	Gyldige 2017	Diff. antall	Avd.nr	NAF avdeling	Gyldige 2016	Gyldige 2017	Diff. antall
1	Ålesund og Omegn	12 010	12 033	23	40	Moss og Omegn	6 758	6 721	-37
2	Årdal	462	467	5	41	Namdal	3 778	3 820	42
3	Asker og Bærum	20 630	20 419	-211	42	Narvik og Omegn	2 110	2 132	22
4	Aust-Agder	8 367	8 005	-362	43	Nedre Romerike	10 895	10 692	-203
5	Bergen og Omegn	36 581	36 038	-543	44	Nedre og Vestre Telemark	10 964	10 982	18
6	Bodø og Omegn	6 349	6 317	-32	45	Nordfjord	3 609	3 568	-41
8	Drammen og Opland	17 513	17 694	181	46	Nord-Gudbrandsdal	4 135	4 167	32
9	Egersund og Omegn	1 862	1 848	-14	47	Nordhordland	6 139	6 127	-12
11	Farsund og Omegn	1 147	1 130	-17	48	Nord-Troms	1 906	1 981	75
12	Fjordane og Ytre Sogn	6 311	6 391	80	49	Nordre Salten	554	534	-20
13	Flekkefjord og Opland	962	976	14	50	Nordre Vestfold	5 674	5 645	-29
14	Follo	15 120	14 846	-274	51	Notodden og Omegn	1 269	1 253	-16
15	Fredrikstad og Omegn	6 286	6 290	4	52	Oslo og Omegn	52 688	51 383	-1 305
16	Gjøvik og Omegn	8 681	8 636	-45	53	Ringerike	4 257	4 187	-70
17	Hadeland	3 436	3 393	-43	54	Rjukan og Omegn	457	452	-5
18	Halden og Omegn	3 351	3 330	-21	55	Romsdal	1 149	1 162	13
19	Hallingdal	3 940	3 819	-121	56	Rørøros og Nord-Østerdal	2 888	2 829	-59
20	Hamar og Omegn	11 653	11 728	75	58	Sarpsborg og Rakkestad	5 117	4 983	-134
21	Hammerfest - Karasjok	1 598	1 637	39	59	Sauda og Suldal	717	0	-717
22	Hardanger	1 445	1 393	-52	60	Solør, Vinger og Odal	6 544	6 560	16
23	Harstad og Omegn	4 533	4 531	-2	61	Stavanger og Omegn	27 918	27 972	54
24	Haugesund og Omegn	14 293	14 096	-197	62	Steinkjer og Omegn	4 968	4 965	-3
25	Indre Nordmøre	2 377	2 394	17	63	Stjørdal	2 692	2 697	5
26	Indre Sogn	2 687	2 671	-16	64	Søre Sunnmøre	1 896	1 946	50
27	Alta og Omegn	2 269	2 381	112	65	Sør-Trøndelag	27 621	27 241	-380
28	Kongsberg og Omegn	4 090	4 076	-14	66	Sør-Varanger	580	594	14
29	Kristiansand og Opland	8 759	8 573	-186	67	Sør-Østerdal	5 210	5 099	-111
30	Kristiansund og Omegn	4 689	4 691	2	68	Tromsø og Omegn	8 037	8 472	435
31	Søndre Vestfold	7 959	7 662	-297	69	Tønsberg og Omegn	8 171	8 506	335
32	Levanger og Verdal	4 440	4 480	40	70	Valdres	2 623	2 589	-34
33	Lillehammer og Omegn	6 284	6 358	74	71	Vesterålen	3 068	3 193	125
34	Lofoten	1 640	1 686	46	72	Voss og Omland	2 255	2 264	9
35	Mandal og Omegn	2 118	2 110	-8	73	Øst-Finnmark	1 267	1 317	50
36	Midtre og Søndre Troms	3 933	4 066	133	74	Øvre Romerike	13 148	13 168	20
37	Helgeland	8 577	8 832	255	75	Øvre Østfold	6 444	6 311	-133
38	Molde og Omegn	6 513	6 863	350	80	Utlend	524	477	-47
					-1	Ukjent avdeling	3	3	0
					Sum		500 898	497 852	-3 046

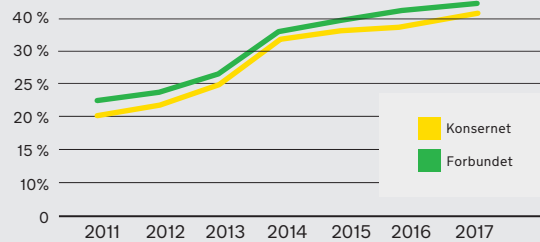
Nøkkeltall

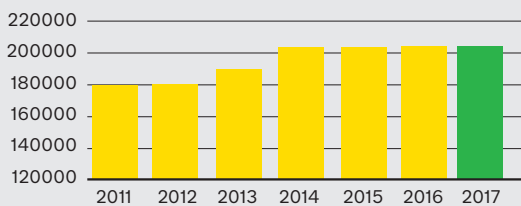
Antall medieoppslag om NAF

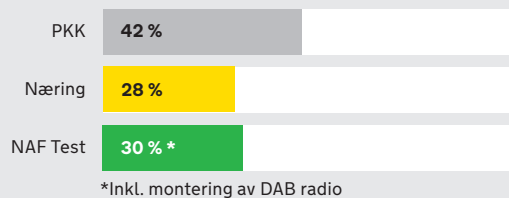
Egenkapitalutvikling NAF og NAF konsern

Antall testeaktiviteter

Fordeling av testaktiviteter i %

Norges Automobil-Forbund
Østensjøveien 14,
P.B. 6682 Etterstad,
0609 Oslo
Tlf. 23 21 31 00
naf.no